

La Guerra Gran en xifres

FÀBREGAS ROIG, Josep.
Catalunya i la Guerra Gran. L'aportació dels corregiments meridionals.
Diputació de Tarragona, 2000.

La Diputació de Tarragona acaba de publicar un llibre del Dr. Josep Fàbregas Roig, professor de la Universitat Rovira i Virgili, sobre la guerra que el 1793-1795 enfrontà la República Francesa sorgida de la revolució del 1789 amb el Regne d'Espanya. L'obra és part de la seva tesi de doctorat, defensada el 1995 en l'esmentada universitat.

Les comarques gironines, per la seva situació fronterera, en foren les més afectades. Aquesta confrontació, que suposà la mobilització dels miquelets, ja ha estat tractada amb anterioritat de forma local a través de monografies o articles a Figueres, Roses, Olot, Castelló d'Empúries, Vilafreser, Banyoles, etc. Si repassem els fons documentals utilitzats en la investigació constatem la presència d'un gran nombre d'arxius de la nostra demarcació: els municipals de Girona i Sant Feliu de Guíxols, la Biblioteca Palau de Peralada i d'altres més llunyans, com Simancas i Casa de l'Ardiaca de Barcelona, on s'apleguen diversos lligalls referits als corregiments del nord de Catalunya.

Fàbregas analitza dos aspectes fonamentals: la formació de les companyies i el finançament de la guerra. Aquest es basa en

l'emissió de vals reials per un valor de 16 milions de rals. En la contribució del cadastre, el corregiment de Girona, amb tres-centes mil lliures, va ser el que més hi aportà —un 17% del total català—, i l'aportació més baixa correspon a Puigcerdà, amb un 3%.

El terç de Girona el formaven deu companyies, amb 33 oficials i 973 soldats, una quarta part dels quals hagueren de rebre atenció hospitalària. L'hospital de Sant Feliu fou un dels que més soldats guarí, seguit pels de Cartellà, Cassà de la Selva, Girona, Olot, Puigcerdà i Santa Coloma de Farners.

El terç d'Olot-Camprodon l'integraven onze companyies, i el juny de 1795 comptava 1.041 homes. Finalment, el terç de Puigcerdà tenia deu companyies, amb un màxim de 768 miquelets, dels quals 35 foren baixes, 27 per desertió i 8 per defunció.

Al llibre no hi manca una descripció de l'economia del territori, feta sobre la base de les cròniques de Francisco de Zamora i Jaume Caresmar. El text va acompanyat d'un gran desplegament de mapes, quadres, gràfics i estadístiques que el fan més suggestiu a l'hora de la seva lectura i faciliten que el cúmul de dades es faci més entenedor.

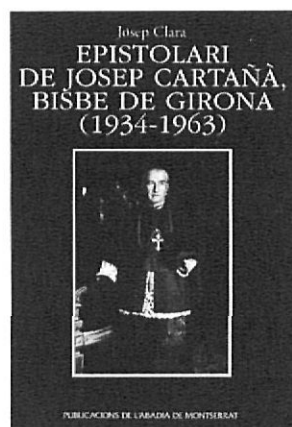
Aquesta obra, com hem dit, és un fragment d'un estudi de més abast, del qual esperem que properament es pugui veure publicada la part referent a les nostres terres.

Josep M. T. Grau Pujol

Les cartes del bisbe Cartaça

CLARA, Josep
Epistolari de Josep Cartaça, bisbe de Girona (1934-1963).
Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2000.

Amb poc entusiasme, certament, he llegit l'epistolari del bisbe Cartaça quan tot just s'inauguraven a Girona les exposicions a l'entorn de *M'escriràs una carta?*, i m'ha servit de contrapès a l'hora de rebaixar una mica el to alt i la bona sensació rebuda de tan magnífica mostra gironina. Les cartes del bisbe són, en general, molt més prosaiques, llevat d'una que m'ha fet retornar a la infantesa. És aquella que fa referència a l'economista de la parròquia de Sant Feliu de Girona, mossèn Joan Tusell. L'humor d'aquell prevere, que recordo prou bé, era cèlebre. I, segons se'ns deia llavors, era ell qui havia posat al bisbe aquell motiu o renom que a l'autor del pròleg del llibre d'en Clara li ha fet poca gràcia que se li'n fes memòria. Bé, anècdotes a part, cal dir que l'historiador gironí aquesta vegada ens dona més material o documents per comprendre millor aquella època que ell tant estudia i difon. Ara es tracta de donar a conèixer dos centenars de cartes, a través de les quals el lector i l'estudiós pugui copsar directament les relacions establertes pel bisbe Cartaça amb la Santa Seu, la Nunciatura Apostòlica, els prelatos, els ministres i les altres instàncies del govern estatal, provincial o local, particulars, etc., i la seva



peculiar manera d'encarar els problemes i les situacions diferents que se li presentaren al llarg de períodes polítics successius: la curta experiència republicana, el sagnant aixecament militar i burgès i l'interminable franquisme.

Si són diverses les etapes que abracen les cartes, també ho són les persones a les quals el bisbe s'adreçava. La qual cosa també ens permet d'examinar els seus diversos plans de relació en la vida oficial i quotidiana. El títol, ara que s'han publicat i es continuen publicant tants epistolaris de personalitats catalanes tan heterogènies, és possible que faci pensar a algú que, al llarg dels 215 escrits que constitueixen aquest llibre, hi trobarà una engruna de tendresa o d'intimitat de qui va ser bisbe de Girona. Cartaça no era un home de lletres. Era, en tots els sentits, un home eixut. Tanmateix, aquestes cartes, com ja s'ha dit, ens permeten d'apropar-nos a la singular personalitat del bisbe i a la història de l'Església gironina del seu temps.

Àngel Jiménez